

ONTWERPBESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	11 mei 2023	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z2023-00000742	REFERENT E	Servicebureau
NUMMER	D2023-00006126	DOORKIESNUMMER	030-2589111
UW BRIEF VAN	5 september 2022	FAX	030-2589112
UW NUMMER	Niet van toepassing	E-MA LADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Verzoek tot intrekking	ONDERWERP	Ontwerpbesluit naar aanleiding van een verzoek tot intrekking

Geachte

Bij brief van 5 september 2022, ontvangen op 6 september 2022, heeft u bij ons, namens Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede, het “*Verzoek voorkomen verslechtering Kolland en Overlangbroek*” ingediend. Hierin verzoekt u ons om onmiddellijk de noodzakelijke passende maatregelen te nemen zoals beschreven in het rapport “*Verslechtering van het habitatype H91E0C in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse*” van de heren R.P. Baayen en W. Verheugt van de werkgroep Kromme Rijnkorridor.

Uw verzoek bestaat juridisch gezien uit de volgende onderdelen:

A) Handhavingsverzoek op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (het eerste en derde opsommingsteken, zoals in uw verzoek van 5 september 2022 weergegeven onder het kopje ‘Verzoek om het nemen van passende maatregelen’).

B) Verzoek tot het krachtens artikel 5.4 van de Wet natuurbescherming (gedeeltelijk) intrekken van natuurvergunningen van de ten aanzien van Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek omliggende projecten totdat de kritische depositiewaarde op alle plekken in het desbetreffende Natura 2000-gebied is behaald (het tweede opsommingsteken, zoals in uw verzoek van 5 september 2022 weergegeven onder het kopje ‘Verzoek om het nemen van passende maatregelen’).

C) Verzoek tot het nemen van maatregelen in verband met het grondwaterpeil en terreinbeheer op grond van de aanschrijvingsbevoegdheid van artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming (het vierde en vijfde opsommingsteken, zoals in uw verzoek van 5 september 2022 weergegeven onder het kopje ‘Verzoek om het nemen van passende maatregelen’).

Dit ontwerpbesluit ziet alleen op uw verzoek tot het (gedeeltelijk) intrekken van natuurvergunningen (B) en betreft dus géén besluit over uw handhavingsverzoek (A) en/of uw verzoek om maatregelen te nemen in verband met het grondwaterpeil en terreinbeheer (C).

Voor zover uw verzoek geen betrekking heeft op het (gedeeltelijk) intrekken van vergunningen, is dit behandeld in afzonderlijke besluitvorming.

I. Besluit

Wij zijn voornemens uw verzoek tot (gedeeltelijke) intrekking af te wijzen.

II. Ontvankelijkheid

Gelet op de statutaire doelstellingen en feitelijke werkzaamheden van Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede, is sprake van belanghebbendheid en zodoende ontvankelijkheid.

III. Procedure

Uw verzoek tot (gedeeltelijke) intrekking wordt afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals beschreven in paragraaf 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

IV. Beoordeling

Voor de intrekking van natuurvergunningen is het toetsingskader zoals geformuleerd in artikel 5.4, eerste en tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) van toepassing.

Vooropgesteld zij dat het instrument van intrekken van vergunningen niet is bedoeld als een mogelijkheid van integrale herbeoordeling van alle reeds verleende natuurvergunningen. Een vergunninghouder mag aan een onherroepelijke vergunning immers rechtszekerheid ontleen. Daarom moet er sprake zijn van bijzondere omstandigheden voordat wij overgaan tot het intrekken van een vergunning.

De intrekkingsgronden uit artikel 5.4, eerste lid, van de Wnb zijn niet van toepassing. In uw verzoek wordt ook niet onderbouwd waarom dit het geval zou zijn.

Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn bepaalt dat er passende maatregelen genomen moeten worden om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen.

Op grond van artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb wordt een natuurvergunning ingetrokken wanneer dit nodig is (als passende maatregel) ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

In de Logtsebaanuitspraak is uiteengezet wanneer dit het geval is. Kort en goed blijkt hieruit het volgende:

- Daar waar hoge stikstofbelasting leidt tot verslechtering van natuurwaarden zijn passende maatregelen nodig, die onder meer gericht zijn op de daling van de stikstofdepositie in het betrokken Natura 2000-gebied;
- De intrekking van een natuurvergunning voor een activiteit die bijdraagt aan die verslechtering, is een dergelijke passende maatregel;
- Bij de keuze welke passende maatregelen nodig zijn, komt het bevoegd gezag beoordelingsruimte toe;
- Alleen als intrekking van een natuurvergunning de enig mogelijke passende maatregel is, moet het bevoegd gezag daartoe overgaan;
- Als er ook nog andere passende maatregelen getroffen kunnen worden, mag intrekking achterwege blijven. Wel moet dan inzichtelijk worden gemaakt met welke maatregelen uitvoering wordt of zal worden gegeven aan de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn.

Vooropgesteld wordt dat in Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek stikstofgevoelige natuurwaarden overbelast zijn, en dat er dus passende maatregelen nodig zijn.

Wij menen echter dat er voldoende andere passende maatregelen getroffen zijn en worden ter voorkoming van verslechtering van de stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek, waardoor (gedeeltelijke) intrekking van natuurvergunningen niet nodig is.

Niet alleen de mate van stikstofuitstoot bepaalt de staat van de natuur. Zo zijn waterkwaliteit en waterkwantiteit, de verbondenheid van habitats en de grootte van leefgebieden voor soorten onder andere belangrijke condities voor de kwaliteit van natuur. Naast het reduceren van stikstofuitstoot bij de bron zijn er verschillende natuurmaatregelen mogelijk om te werken aan de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, zoals het verhogen van de grondwaterstand, het ontsnipperen van natuur of het vergroten van natuurareaal.

De aanpak van het stikstofvraagstuk bestaat daarom uit maatregelen gericht op natuurherstel en natuurbehoud, bronmaatregelen die de uitstoot en depositie van stikstof reduceren als ook een inzet op de ruimtelijke inrichting. Afhankelijk van de gebied specifieke situatie zal moeten blijken welke mix aan maatregelen het meeste effect sorteert.

In het vastgestelde Beheerplan Kolland & Overlangbroek 2019-2025 zijn in hoofdstuk 4 verschillende herstelmaatregelen uitgewerkt.¹ Het effect van verschillende drukfactoren zoals verdroging, essentaksterfte en stikstofdepositie versterkt elkaar. Door middel van een verbeterde hydrologische huishouding is en wordt verdroging tegengegaan waardoor het gebied beter bestand is tegen de overige drukfactoren. Binnen de deelgebieden worden daarom, ten behoeve van het tegengaan van verzuring en vermisting als gevolg van stikstofdepositie, hydrologische maatregelen uitgevoerd met als doel de grondwaterstand te verhogen en de afvoer van overtollig zuur (regen)water te verbeteren. Zodoende is en wordt een hydrologische scheiding aangebracht tussen het agrarische gebied en de natuurgebieden. Deze vastgestelde maatregelen² die ertoe leiden dat bestaande natuurwaarden worden behouden, uitgebreid of verbeterd, zijn inmiddels uitgevoerd of worden in de komende jaren verder uitgevoerd. In 2022 zijn binnen dit kader twee peilbesluiten vastgesteld welke betrekking hebben op het gebied.³

Op 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking is getreden. Sindsdien bevat de Wnb duidelijke doelstellingen: in 2025 moet ten minste 40% van het totaal aantal hectares stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde zitten, in 2030 tenminste 50% en in 2035 ten minste 74%. Dit zijn harde resultaatsverplichtingen in welk verband wordt verwezen naar artikel 1.12a van de Wnb. Daarbij is het einddoel dat de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige natuurwaarden worden behaald. Daarom zal het Programma stikstofreductie en natuurverbetering ook zien op maatregelen die nodig zijn voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstof gevoelige habitats, in welk verband wordt verwezen naar artikel 1.12b van de Wnb.

Voor het bereiken van de reductiedoelstelling in 2030 is op 24 april 2020 een structureel maatregelenpakket vastgesteld, voor een totaalbedrag van ruim € 5 miljard. Dit maatregelenpakket komt terecht in het Programma stikstofreductie en natuurverbetering, dat op 25 mei 2022 als ontwerp ter inzage is gelegd en ook eerder al was weergegeven in de Contourennota van het programma. Deze maatregelen zorgen voor een stikstofdepositiereductie binnen de bandbreedte van 103-180 mol/ha/jaar in 2030. Met het Programma stikstofreductie en natuurverbetering kan de resultaatsverplichting van 50% in 2030 worden behaald.

De maatregelen zijn deels al in uitvoering. Zo zijn, en worden, er regelingen opengesteld om bedrijven die voor (veel) stikstofdepositie zorgen aan te kopen. Deze regelingen worden in samenwerking met de provinciale bevoegde gezagen uitgevoerd en zorgen ook in Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek voor de nodige depositiedaling. Ook in de provincie Utrecht (en Gelderland) zijn er veehouderijen die geïnteresseerd zijn in vrijwillige opkoop door de overheid. Er komt nog een tweede tranche van de Maatregel Gerichte Opkoop en ook met de andere vrijwillige opkoopregeling, de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties, wordt binnenkort gestart.

Voorts blijkt uit het in december 2021 gepubliceerde Coalitieakkoord dat er nog eens extra zal worden geïnvesteerd in de oplossing van de stikstofproblematiek. Daarvoor wordt een transitiefonds van circa 25 miljard beschikbaar gesteld.⁴ Oftewel: er zullen nog meer maatregelen worden getroffen ter reductie van de stikstofdepositie.

Momenteel wordt voor elk Natura 2000-gebied een gebiedsplan opgesteld, waarin de benodigde maatregelen gebiedsgericht zijn uitgewerkt. In dat verband wordt verwezen naar artikel 1.12fa van de Wnb. De gebiedsplannen moeten uiterlijk op 1 juli 2023 zijn vastgesteld. Vooruitlopend daarop is door de provincie Utrecht op 23 maart 2022 het Handelingskader gebiedsgerichte aanpak stikstof vastgesteld.⁵

De (herstel)maatregelen en de Gebiedsgerichte aanpak ter reductie van stikstofdepositie zijn en worden getroffen met het doel om de (dreigende) verslechtering van de natuurkwaliteit van stikstofgevoelige habitats te voorkomen of te herstellen, en zijn daarom passende maatregelen. Dat de maatregelen ook bijdragen aan het behalen van de instandhoudingsdoelen en wellicht ook als instandhoudingsmaatregel zouden kunnen worden aangemerkt, doet hieraan niet af. Daarnaast zijn het geen maatregelen die verbonden zijn aan een natuurbelastend initiatief en dus geen beschermingsmaatregelen. Ook is duidelijk wanneer de maatregelen zijn uitgevoerd of nog zullen worden uitgevoerd, alsmede wat het effect is van die maatregelen.

Zodoende is er voor Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek een concreet tijdspad met concrete maatregelen en doelstellingen zodat vooralsnog van intrekking op grond van artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb kan worden afgezien.

¹ <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2019/02/Beheerplan-Kolland-en-Overlangbroek.pdf>.

² Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, 11 oktober 2016. Projectplan Waterwet Aanleg waterstaatswerken landgoed Kolland.

³ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR680269/1> en <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR272326/5>.

⁴ Zie het Coalitieakkoord "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst", te raadplegen via de volgende link: <https://www.kabinetsformatie2021.nl/documenten/publicaties/2021/12/15/coalitieakkoord-omzien-naar-elkaar-vooruitkijken-naar-de-toekomst>.

⁵ Het Handelingskader is te raadplegen via de volgende link: <https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2022-04/Handelingskader%20programma%20aanpak%20stikstof%2C%20december%202021.pdf>.

Kritische depositiewaarde

Habitattype H91E0C vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) is het enige habitattype waarvoor Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek is aangewezen. Volgens AERIUS Calculator, versie 2022, welke sinds 22 januari 2023 beschikbaar is, blijkt dat voor Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek de kritische depositiewaarde (1.857 mol/ha/jaar) voor het habitattype H91E0C slechts op 1 hexagoon wordt overschreden. Daarbij gaat het om hexagoon 4207091 (coördinaten x:154641 y:444607).

Voorts geldt dus dat ten aanzien van Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek reeds andere maatregelen zijn en worden getroffen waarbij (gedwongen) intrekking van natuurvergunningen momenteel niet nodig wordt geacht als zijnde passende maatregel.

Natuurdoelanalyses

Voor ieder in het Programma stikstofreductie en natuurverbetering opgenomen Natura 2000-gebied wordt een natuurdoelanalyse opgesteld.

Een natuurdoelanalyse beschrijft hoe het gaat met de natuur in een gebied, of en welke problemen er zijn en in welke richting maatregelen nodig zijn om de natuur weer gezond te maken. Provincies gebruiken deze analyses bij de gebiedsgerichte aanpak voor het halen van de doelen op het terrein van natuur, stikstof, klimaat en waterkwaliteit. De uiteindelijke natuurdoelanalyses zullen worden getoetst door de Ecologische Autoriteit.⁶ In de desbetreffende natuurdoelanalyse is aangegeven in hoeverre de beoogde gebiedsdoelen voor het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek met de genomen en voorziene te nemen maatregelen worden gehaald. Omdat de natuurdoelanalyse van Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek nog niet is getoetst door de Ecologische Autoriteit, wordt deze (nog) niet betrokken bij de beoordeling van uw verzoek tot (gedeeltelijke) intrekking.

V. Zienswijzen

Een ieder kan zijn of haar zienswijzen tot en met zes weken na publicatiedatum naar voren brengen:

1. Digitaal: u kunt via de website van de provincie Utrecht een zienswijze indienen. Het formulier vindt u onder https://fd9.formdesk.com/provincieutrecht1/EXT_Inspr_Zienswijze_V1;
2. Schriftelijk: u kunt uw zienswijze richten aan de provincie Utrecht, Domein Leefomgeving, Team Vergunningverlening Natuur en Landschap, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht;
3. Mondeling: u kunt contact opnemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, op telefoonnummer 030-2589111.

VI. Verzendend

Dit ontwerpbesluit wordt verzonden aan:

- Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zoveel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarbij van belang. Daarom is een afschrift van dit besluit tevens gezonden aan de in dit geval van belang zijnde bestuursorganen.

Een afschrift van dit ontwerpbesluit wordt verzonden aan:

- Gemeente Utrechtse Heuvelrug;
- RUD Utrecht.

Tevens hebben wij dit ontwerpbesluit gepubliceerd op: <https://www.officielebekendmakingen.nl>.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

⁶ De werkwijze van de Ecologische Autoriteit is te raadplegen via de volgende link: <https://www.ecologischeautoriteit.nl>.

Van:

Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede

Wijk bij Duurstede

Aan:

College van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht

Postbus 80300

3508 TH UTRECHT

Wijk bij Duurstede, 5 september 2022

Onderwerp: Verzoek voorkomen verslechtering Kolland en Overlangbroek

Geacht college van Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede, zet zich in voor een groene leefomgeving, een mooi landschap, robuuste en diverse natuur en een gezond milieu. We onderzoeken, werken mee en genieten van onze rijke woonomgeving. Zo monitoren we bijvoorbeeld natuurgebieden en onderhouden we klompenpaden in het Langbroekerweteringgebied.

Wij volgen al geruime tijd de ontwikkelingen in het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek. Het gebied is zowel cultuurhistorisch van grote waarde als voor de natuur, op nationaal zowel als Europees niveau, wat blijkt uit de aanwijzing als Natura-2000 gebied. Onze waarnemingen wijzen op ingrijpende achteruitgang van deze waarden en dit vinden wij zorgwekkend. Onlangs verscheen een ecologisch rapport over de verslechtering van het gebied (R.P. Baayen & W. Verheugt, Verslechtering van het habitattypen H91EOC in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse, juni 2022; <https://www.krommerijnecorridor.nl/wp-content/uploads/2022/06/Rapport-verslechtering-Natura-2000-gebied-Kolland-en-Overlangbroek-21-juni-2022-1.pdf>).

Constatering staat van het Natura 2000-gebied

Wij hebben aan de hand van dit ecologisch rapport en in het veld geconstateerd dat het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek er daadwerkelijk slecht voor staat. Uit het rapport blijkt:

- i. Dat significante verslechtering is opgetreden in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het natuurgebied; en
- ii. Dat de kwaliteit van habitat H91EOC (beekbegeleidende bossen) in het natuurgebied nog steeds afneemt door het gevoerde beleid.

De afname komt onder andere door overbelasting van stikstof, verdroging, overwoekering door een invasieve uitheemse bramensoort, het herbeplanten met verkeerde boomsoorten voor het kwalificerend habitat, het opgeven van het (essen)hakhout en de wijze van beheer in het algemeen.

Ook uit een arrest van de rechtbank Midden-Nederland (ECLI:NL:RBMNE:2022:1791) op 10 mei 2022 in een zaak die wij samen met o.a. stichting Behoud het Weteringgebied hadden aangespannen blijkt dat buiten geding is dat verslechtering dreigt voor het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek.

De geconstateerde verslechtering is in strijd met artikel 6, tweede lid Habitatrichtlijn. Verder blijkt uit het rapport dat de maatregelen uit het beheerplan en het Programma Natuur alsmede de PAS-herstelmaatregelen onvoldoende zijn om verdere verslechtering te voorkomen.

Verzoek om het nemen van passende maatregelen

Op grond van artikel 2.2 Wet natuurbescherming bent u het bevoegd gezag voor het uitvoeren van passende maatregelen in het Natura 2000-gebied. Wij verzoeken u daarom om onmiddellijk de

noodzakelijke passende maatregelen te nemen die in het rapport zijn benoemd (dit zijn de aanbevelingen in hoofdstuk 5). Dit betreft ten minste:

- Het controleren van projecten en handhaven op overtredingen van artikel 2.7 Wet natuurbescherming bij alle veehouders binnen 500 meter van de grens van het Natura 2000-gebied;
- Het inperken van vergunningen van omliggende projecten op grond van artikel 5.4, eerste en tweede lid Wet natuurbescherming totdat de kritische depositiewaarde (KDW) voor het habitat (24,5 kg N/ha/jaar) op alle plekken in het gebied is gehaald;
- Het handhaven op uitrijden van meststoffen zonder vergunning op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming, ten minste binnen 500 m van de grens van het Natura 2000-gebied;
- Het onmiddellijk verhogen en actief monitoren van het peil in en rondom alle percelen behorend tot het Natura 2000-gebied zodat alle delen van het gebied kwalificeren als vochtig, nat, zeer nat dan wel 's winters inunderend, wegzijging van water naar omliggend landbouwgebied niet langer mogelijk is en geen enkel deel van het gebied langer dan 14 dagen per jaar droog staat; en
- Het laten plaatsvinden van het benodigde hakhoutbeheer (met behoud van dode stoven) en het onmiddellijk effectief verwijderen van braamopslag (klepelen is niet voldoende) door de terreinbeheerders.

Als u van mening bent dat een of meerdere van de maatregelen in de aanbevelingen (hoofdstuk 5) van het ecologisch rapport niet nodig zijn als passende maatregel, dan verzoeken wij u om met redelijke wetenschappelijke zekerheid te motiveren waarom deze maatregel niet nodig is om het gesignaleerde risico op verslechtering te voorkomen, of om te motiveren met welke andere passende maatregelen en binnen welke termijn het risico van verslechtering wordt weggenomen en reeds opgetreden verslechtering wordt opgeheven.

Wij willen daarnaast, wellicht ten overvloede, erop wijzen dat het uitrijden van meststoffen zonder vergunning binnen 500 meter van het Natura 2000-gebied in strijd is met de Wet natuurbescherming (ECLI:NL:RVS:2019:1604).

Wij hopen op uw snelle reactie, gezien de verslechtering die nog steeds voortgaat en de schade die het aan dit gebied aanricht. Wij zien uit naar een besluit waarin goed is gemotiveerd dat onze zorgen onterecht zijn, of een besluit met maatregelen die u neemt om de verslechtering van het gebied op te heffen en het risico op verslechtering weg te nemen. Wij zijn altijd bereid om in overleg te treden over voorgenomen maatregelen wanneer de uitkomsten minder zeker zijn dan gehoopt.

Wat ons betreft kan met het nemen van passende maatregelen niet worden gewacht op de natuurdoelanalyse en het daaropvolgende gebiedsproces dat is aangekondigd. Hierop wachten zou betekenen dat de verslechtering en voortgaande achteruitgang vermoedelijk nog jaren door kan gaan. Dit is in niemands belang.

We begrijpen dat andere organisaties een soortgelijk verzoek als deze bij u hebben neergelegd. Wij sluiten ons met dit verzoek bij die andere verzoeken aan.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter
Vereniging Natuur en Milieu,
IVN-afdeling Wijk bij Duurstede

Secretaris
Vereniging Natuur en Milieu,
IVN-afdeling Wijk bij Duurstede